AKTUELNO: "Svetski dan kontracepcije", 26. septembar 2021. godine

24.09.2021

Svetski dan kontracepcije
se obeleÅ¾ava svake godine 26. septembra. Kampanja je pokrenuta 2007. godine na globalnom nivou, sa ciljem da se istakne vaÅ¾nost upotrebe razliÄ•itih metoda kontracepcije i odgovornog seksualnog ponaÅ¡anja tako da se omoguÄ‡i svim seksualno aktivnim osobama, posebno mladima, informisan izbor o njihovom seksualnom i reproduktivnomÂ zdravlju.

Â

Planiranje porodice omoguÄ‡ava pojedincima i parovima da planiraju i ostvareÂ Â i da planiraju vreme njihovog raÄ‘anja i razmak izmeÄ‘u poroÄ‘aja. Planiranje porodice je, takoÄ‘e, pitanje seksualnih i reproduktivnih prava. Pravo na seksualno i reproduktivno zdravlje predstavlja jedno od osnovnih ljudskih prava, koje podrazumeva da je ljudima omoguÄ‡eno da ostvaruju bezbedne seksualne odnose na zadovoljstvo oba partnera, da ne doÅ¾ivljavaju prinudu i nasilje i da ne strahuju od seksualno prenosivih infekcija i neÅ¾eljene trudnoÄ‡e, kao i da mogu da kontroliÅ¡u plodnost na naÄ•in koji ne izaziva neÅ¾eljene posledice po njihovo zdravlje.Â

Â

Svetska zdravstvena organizacija (SZO) se zalaÅ¾e za promociju planiranja porodice i kontracepcije, kreiranjem smernica zasnovanih na dokazima o bezbednosti i pruÅ¾anju usluga kontracepcije i obezbeÄ‘ivanju ljudskih prava u programima kontracepcije.Â

Â KljuÄ•ne
Ä•injenice:

â€“
U skoro svim regionima sveta uÄ•estalost koriÅ¡Ä‡enja kontraceptivnih metoda je najveÄ‡a meÄ‘u Å¾enama generativnog doba (15â€“49 godina) koje su u braku ili u vanbraÄ•noj zajednici. Posmatrano na globalnom nivou, 63% Å¾ena u generativnom dobu koje su u braku ili vanbraÄ•noj zajednici koristi neki oblik kontracepcije. Upotreba kontracepcije bila je iznad 70% u Evropi, Latinskoj Americi, na Karibima i u Severnoj Americi, dokje u srednjoj i zapadnoj Africi bila ispod 25%.

â€“
Prema procenama SZO, 214 miliona Å¾ena generativnog doba iz zemalja u razvoj u koje ne koriste nikakvu metodu kontracepcije imaju nezadovoljenu potrebu za modernom kontracepcijom.

â€“
Prema procenama SZO, upotreba modernih metoda kontracepcije spreÄ•ila bi 308 miliona neplaniranih trudnoÄ‡a, dok bi ispunjavanje svih nezadovoljenih potreba Å¾ena za modernim metodima kontracepcije spreÄ•ilo dodatnih 67 miliona neÅ¾eljenih trudnoÄ‡a na godiÅ¡njem nivou.

â€“
Prema procenama SZO, oko 15 miliona adolescenata koristi neku od modernih metoda kontracepcije, dok 23 miliona adolescenata ima nezadovoljenu potrebu za modernom kontracepcijom i stoga su pod poveÄ‡anim rizikom od neÅ¾eljene trudnoÄ‡e.

â€“
Neke metode kontracepcije mogu da spreÄ•e prenoÅ¡enje HIV-a i drugih seksualno prenosivih infekcija. Å½ene koje Å¾ive sa HIV-om imaju u veÄ‡em procentu nezadovoljenu potrebu za planiranjem porodice i uslugama reproduktivnog zdravlja u odnosu na opÅ¡tu populaciju, delimiÄ•no zbog nedostatka ulaganja u integrisane usluge planiranja porodice.

Model
planiranja porodice u Republici Srbiji

StanovniÅ¡tvo
u Republici Srbiji preteÅ¾no primenjuje tradicionalne metode kontracepcije, a zbog njihove nedovoljne efikasnosti Ä•esto se suoÄ•ava sa neÅ¾eljenom trudnoÄ‡om i pribegava indukovanom abortusu.

Prema
rezultatima poslednjeg reprezentativnog istraÅ¾ivanja viÅ¡estrukih pokazatelja, savremenu i efikasnu kontracepciju u Republici Srbiji koristi manje od petine Å¾ena iz opÅ¡te populacije koje su u braku ili vanbraÄ•noj zajednici (21,4%), a tradicionalnu dvostruko viÅ¡e (40,8%). MeÄ‘u modernim metodima kontracepcije najviÅ¡e se koristi kondom za muÅ¡karce (15,1%), mnogo reÄ‘e kombinovana oralna kontracepcija (3,0%), intrauterini uloÅ¡ci (2,6%)Â Â i sterilizacija Å¾ene
(0,6%).

MeÄ‘u tradicionalnim metodima dominira metod prekinutog snoÅ¡aja
(coitus interruptus) (31,4%), dok je metod izbegavanja odnosa u â€žplodnim danimaâ€• i ostale â€žprirodne metodeâ€• koristilo 9,5% ispitanica. Nijedan metod kontracepcije nikada nije koristilo 37,7%. Potrebe za kontracepcijom nisu zadovoljene kod
8,8% anketiranih Å¾ena.

Â

Â

Odgovorno seksualno ponaÅ¡anje i pandemija COVID-19

PoÅ¡to se korona virus prenosi, izmeÄ‘u ostalog, bliskim fiziÄ•kim
kontaktom, a kako seksualni odnos ukljuÄ•uje bliski fiziÄ•ki kontakt, ne postoje mere koje mogu u znaÄ•ajnoj meri smanjiti rizik od njegovog prenoÅ¡enja sa zaraÅ¾ene osobe na osetljivu osobu tokom seksualnog odnosa. Stoga je svaki seksualni odnos riziÄ•an za prenoÅ¡enje korona virusa i upuÅ¡tanjem u seksualni odnos ovaj rizik se jednostavno mora prihvatiti. S obzirom na naÄ•in prenoÅ¡enja, moguÄ‡nosti nfekcije je najveÄ‡a tokom ljubljenja.

Preporuka za smanjenje rizika od prenoÅ¡enja korona virusa seksualnim
odnosom odnosi se na seksualni odnos sa osobom sa kojom smo u bliskom svakodnevnom kontaktu, ili partnerom u stalnoj vezi, poput supruÅ¾nika i Å¾ivotnih partnera.

Kontracepcija i pandemija COVID-19

PandemijaCOVID-19 je ukazala
na potrebu da se razviju inovativne strategije kako bi se osigurao neometan pristup
informacijama i uslugama vezanim za kontracepciju tokom pandemijeÂ i smanjio pritisak na preoptereÄ‡eni zdravstveni
sistem i to na sledeÄ‡i naÄ•in:

Â·Â Â Â Â Â Â PoveÄ‡ati upotrebu
mobilnih telefona i digitalnih tehnologija kako bi se pomoglo da korisnici usluga
donesu odluku o metodu kontracepcije koji im je najprihvatljiviji.

Â·Â Â Â Â Â Â ProÅ¡iriti
dostupnost usluga kontracepcije (ukljuÄ•ujuÄ‡i i informacije i metode) na mesta poput
apoteka, drogerija, mreÅ¾nih platformi i drugih prodajnih mesta.

Â·Â Â Â Â Â Â ProduÅ¾iti trajanje recepta za podizanje metoda kontracepcije koji
se izdaju na recept, kako biÂ se izbegao Ä•est
odlazak u dom zdravlja i Å¡irenje virusa.

U Republici Srbiji, Institut za javno zdravlje
Srbije â€žDr Milan JovanoviÄ‡ Batutâ€• sa mreÅ¾om instituta/zavoda za javno zdravlje obeleÅ¾iÄ‡e
26. septembar â€“ Svetski dan kontracepcije organizovanjem razliÄ•itih edukativno-promotivnih
aktivnosti sa ciljem promocije znaÄ•aja oÄ•uvanja seksualnog i reproduktivnog zdravlja
i moguÄ‡nosti koriÅ¡Ä‡enja dostupnih modernih metoda kontracepcije uz poÅ¡tovanje svih preventivnih
mera koje se odnose na spreÄ•avanje Å¡irenja zarazne bolesti COVID-19 izazvane virusom SARS-CoV-2.

Â

Â Â
za promociju zdravlja ZZJZ Vranje

Â